

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

21 juni 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het Verdrag nr. 174
betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen door
de algemene vergadering van de Internationale Arbeidsorganisatie in Genève op 22 juni 1993**

INHOUD

	Blz.
1. Memorie van toelichting	3
2. Voorontwerp van decreet	7
3. Advies van de Raad van State	11
4. Ontwerp van decreet	15
5. Bijlagen	17

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

De initiatieven van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) op het gebied van de preventie van industriële ongevallen dateren reeds van voor de oprichting van de andere internationale organisaties die op dit gebied actief zijn, zoals de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (ECE), de Europese Gemeenschap (EG), ...). Hoewel haar actie hoofdzakelijk te herleiden is tot arbeidsbescherming (gezondheid en veiligheid op het werk), blijkt uit de aangenomen teksten van de IAO een groeiende tendens naar het nastreven van een beleid op het gebied van leefmilieu, hetzij door een extensieve interpretatie van het begrip arbeidsbescherming, hetzij als gevolg van maatregelen van arbeidsbescherming. Meer recent echter komt uit de teksten van de IAO de bescherming van het leefmilieu als zelfstandige doelstelling naar voor.

Reeds in 1929 nam de IAO haar eerste aanbeveling aan betreffende de preventie van industriële ongevallen (Aanbeveling 31 betreffende de preventie van industriële ongevallen, 21 juni 1929, IAO, Genève, Doc. nr. 021929031).

In het Verdrag nr. 174 wordt een ommekeer gemaakt. In artikel 4 wordt door de IAO voor het eerst de bescherming van het milieu als een eigen aparte doelstelling opgesteld, naast en op hetzelfde niveau als de arbeidsbescherming.

Het Verdrag heeft tot doel de rol van de overheid, de verantwoordelijkheid van de werkgevers en de rechten en plichten van de werknemers en hun afgevaardigden vast te leggen op het gebied van de voorkoming van zware industriële risico's.

Vermits het Verdrag zowel federale als gewestelijke bevoegdheidsaspecten behandelt, vormt het een 'gemengd verdrag' dat binnen de Belgische rechtsorde slechts gevolgen kan hebben dan na goedkeuring door de parlementen van de federale staat en de drie Gewesten. Het Verdrag werd reeds goedgekeurd door het federale Parlement.

Het Verdrag bevat 7 delen:

Deel I - Toepassingsgebied en definities

Deel II - Algemene principes

Deel III - Verantwoordelijkheid van de werkgever

Deel IV - Verantwoordelijkheden van de bevoegde overheid

Deel V - Rechten en verplichtingen van de werknemers en hun vertegenwoordigers

Deel VI - Verantwoordelijkheid van de exporterende landen

Deel VII - Eindbeschikkingen

Het Verdrag heeft tot doel ongevallen met gevaarlijke chemische producten te voorkomen en de gevolgen van dergelijke ongevallen te beperken.

Met dit doel legt zij voornamelijk de volgende verplichtingen op :

- 1) administratieve verplichtingen om de risico's te identificeren;
- 2) verplichting om aan de bevoegde overheid een kennisgeving over de mogelijke risico's over te maken ;
- 3) technische maatregelen voor de installaties;
- 4) maatregelen betreffende de inwendige organisatie in de ondernemingen (procedures, vorming, vastlegging van de verantwoordelijkheden, ...) ;
- 5) verplichting voor de werkgever om een veiligheidsrapport op te stellen voor elke onderworpen installatie ;
- 6) verplichting om zware ongevallen te melden en een rapport over het ongeval op te stellen ;
- 7) verplichting voor de bevoegde overheden om externe noodplannen op te stellen en een globaal beleid uit te werken ;
- 8) verplichting om de werknemers te raadplegen.

Het Verdrag laat een zeer aanzienlijke vrijheid aan de Verdragsstaten bij de invoering van de verplichtingen.

Het Verdrag is in ruime mate geïnspireerd door de Richtlijn van de Raad 82/501/EEG¹ betreffende de voorkoming en het beheren van industriële risico's (Seveso-Richtlijn) van 1982. Zij neemt er de princi-

¹ Richtlijn 82/501/EEG van de Raad van 24 juni 1982 inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten, PB nr. L 230 van 5.8.82, blz. 1.

pes en doelstellingen van over. Er zijn echter twee essentiële verschillen:

1. Het Verdrag legt de nadruk op de deelname van de werknemers bij het beheer van de risico's.
2. Het toepassingsgebied van het Verdrag is ruimer dan dat van de Richtlijn, daar het Verdrag ook de pijplijnen viseert.

Aanbeveling nr. 181 heeft tot doel de volgende punten te bevorderen :

1. Uitwisseling van informatie betreffende deze problematiek ;
2. Het gebruik van praktische richtlijnen, uitgaande van de IAO, betreffende de voorkoming van zware risico's ;
3. Het opstellen van systemen voor de schadeloosstelling van de werknemers en het opvangen van de gevolgen van deze ongevallen voor de bevolking en het milieu ;
4. Het uitwerken van een beleid om dit type van risico op te vangen in de sectoren of activiteiten die buiten het toepassingsgebied vallen.

2. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Deel I - Toepassingsgebied en definities

Artikelen 1, 2 en 3 : Het Verdrag is van toepassing op installaties, die risico's op zware ongevallen inhouden, met uitzondering van nucleaire installaties en fabrieken die radioactieve bestanddelen behandelen, militaire installaties, en het vervoer buiten de site van de installatie, anders dan via pijplijn.

Deel II - Algemene principes

Artikel 4 : Verplichting een coherent nationaal beleid voor de bescherming van de werknemers, de bevolking en het milieu tegen de risico's op zware ongevallen te formuleren, in te voeren en regelmatig herzien. Dit beleid moet gevoerd worden via preventie en beveiliging van de installaties met risico's op zware ongevallen.

Artikel 5 : Verplichting een systeem uit te werken voor de identificatie van installaties met risico's op zware ongevallen op basis van een lijst van gevaarlijke producten of categorieën gevaarlijke producten.

Artikel 6 : Maatregelen om het vertrouwelijk karakter te beschermen van de informatie die wordt doorgegeven of geleverd.

Deel III - Verantwoordelijkheid van de werkgever

Artikel 7 : De installatie identificeren op basis van systeem artikel 5.

Artikel 8 : Bevoegde overheid op de hoogte brengen van elke installatie met risico op zware ongevallen.

Artikel 9 : Schikkingen te nemen op het vlak van de installatie: gedocumenteerd preventie- en beveiligingssysteem voor deze risico's.

Artikel 10 : Veiligheidsverslag.

Artikel 11 : Veiligheidsverslag reviseren, bijwerken en aanpassen.

Artikel 12 : Veiligheidsverslagen overdragen aan de bevoegde overheid.

Artikel 13 : Verslag bij ongeval.

Artikel 14 : Inhoud verslag.

Deel IV - Verantwoordelijkheden van de bevoegde overheid

Artikel 15 : Noodplannen en -procedures met beschikkingen voor de bescherming van de bevolking en het milieu buiten de site.

Artikel 16 : Informatie over de te nemen veiligheidsmaatregelen en het gedrag bij zware ongevallen verspreiden onder de bevolking.

Artikel 17 : Vestiging van installaties met risico's op zware ongevallen.

Artikel 18 : Inspecties, onderzoek en evaluaties.

Artikel 19 : Stopzetting.

Deel V - Rechten en plichten van de werknemers en hun vertegenwoordigers

Artikel 20 : Raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers.

Artikel 21 : Plichten van werknemers.

Deel VI - Verantwoordelijkheid van de exporteren-
de landen

3. BETROKKENHEID VAN VLAANDEREN

De bevoegdheidsverdeling inzake voorkoming en beheersing van de gevolgen van zware ongevallen is complex. Het betreft grotendeels gedeelde bevoegdheden. Volgende onderscheiden kunnen gemaakt worden :

- Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor de identificatie van de installaties, veiligheidsrisico's, de uitwerking van maatregelen, ... met het oog op *de effecten van een ongeval buiten de site* ter bescherming van mens en leefmilieu (deze exclusieve bevoegdheid van het Vlaamse Gewest situeert zich in het kader van de procedure van milieuvergunningverlening) ;
- Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor dezelfde verplichtingen die betrekking hebben op de *organisatie binnen het bedrijf* met het oog op de bescherming "buiten" voor zover het niet gaat over de arbeidsveiligheid (de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest situeert zich in het kader van de procedure van vergunningverlening); arbeidsveiligheid behoort immers tot de bevoegdheid van het federale ministerie van Arbeid ;
- de opstelling van *noodplannen* : gezamenlijke bevoegdheid van het Vlaamse Gewest en de federale overheid (Civiele Bescherming); voor de werking van de rampenplannen is de federale overheid de bevoegde overheid. Voor de Civiele Bescherming houdt dit ook de bevoegdheid in om op te treden in het buitenland ;
- *inspecties* binnen het bedrijf: gezamenlijke bevoegdheid van het Vlaamse Gewest en de federale overheid ;
- Vestiging van installaties met risico's op zware ongevallen (artikel 17 Verdrag): dit is een aspect van ruimtelijke ordening, dus een exclusieve bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. Hieraan zal uitvoering gegeven worden via de omzetting van artikel 12 van de Seveso-Richtlijn ;

- Er zijn deelgebieden waarvoor nog andere federale ministeries bevoegd zijn. Binnenlandse Zaken (Civiele Bescherming) is bevoegd en zal eventueel moeten optreden in het buitenland. Het Vlaamse Gewest is hier gezamenlijk bevoegd met de federale overheid;
- Het Vlaamse Gewest is tevens bevoegd voor de betrokkenheid van de milieudiensten ("... andere getroffen partijen ...") bij de identificatie, kennisgeving, ... met uitsluiting van de verplichte raadpleging van de werkgevers en werknemers.

Het verplicht Samenwerkingsakkoord, ondertekend op 21 juni 1999, tussen de federale staat, het Vlaamse, het Waalse en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, zorgt voor de omzetting van de Richtlijn 96/82/EG van de Raad van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (de zogenaamde SEVESO II - Richtlijn) en voor de implementatie van het Verdrag in de interne Belgische wetgeving. Dit Samenwerkingsakkoord is inmiddels goedgekeurd per decreet van 17 juli 2000 (B.S. 11 augustus 2000) en zal in werking treden na goedkeuring door alle parlementen.

De goedkeuring van dit Verdrag brengt geen nieuwe financiële verplichtingen met zich mee. De financiële gevolgen van het Verdrag werden immers reeds verrekend in voornoemd Samenwerkingsakkoord betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken en in het ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepaling en inzake milieubeleid met de titels betreffende milieueffect- en veiligheidsrapportages.

De goedkeuring van het Verdrag nr. 174 door het Vlaams Parlement middels het voorliggende ontwerp van decreet is noodzakelijk met het oog op de uiteindelijke ratificatie ervan door België.

4. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State bracht advies uit op 17 augustus 2000. Betrokken advies bestond uit het voorstellen van enkele wijzigingen van legistieke aard. Deze wijzigingen werden ondertussen doorgevoerd.

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buiten-
lands Beleid en Europese Aangelegenheden,*

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw

Vera DUA

*De Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke
Ordening en Media,*

Dirk VAN MECHELEN

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende de goedkeuring van het verdrag nr. 174 betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen te Geneve op 22 juni 1993 door de internationale arbeidsconferentie tijdens haar tachtigste zitting

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media,

Na beraadslaging,

BESLUIT

De Vlaamse minister van leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit artikel regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag Nr. 174 betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen te Genève op 22 juni 1993 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tachtigste zitting zal, wat het Vlaamse Gewest betreft, volkomen uitwerking hebben.

Brussel,

*De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,*

Patrick DEWAELE

Vlaams minister van Leefmilieu,

Vera DUA

Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media,

Dirk VAN MECHELEN

ONTWERP VAN DECREET

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

DE VLAAMSE REGERING,

Vera DUA

Op voorstel van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media;

*De Vlaamse minister van Economie,
Ruimtelijke Ordening en Media,*

Dirk VAN MECHELEN

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag nr. 174 betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen door de algemene vergadering van de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens haar tachtigste zitting in Genève op 22 juni 1993, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 1 juni 2001

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,*

Patrick DEWAELE